

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ხელნაწერის უფლებით

ლიდა ოპოლაკე

**წინადადების სტრუქტურის კონსტრუქციული
ანალიზი სამედიცინო-კომპოზიციურ ფორმატა
თეორიასთან კავშირში**

10.02.04 - გერმანიკული ენები
ფილოლოგიის დოქტორის აკადემიური ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ავტორეფერატი

ქუთაისი
2011

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ხელნაწერის უფლებით

ლიდა ოპოლაძე

**წინადადების სტრუქტურის კონსტრუქციული
ანალიზი სამედიცინო-კომპოზიციურ შორმათა
თეორიასთან კავშირში**

10.02.04 - გერმანიკული ენები
ფილოლოგიის დოქტორის აკადემიური ხარისხის
მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

აგტორეფერატი

ქუთაისი
2011

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ინგლისური ენის დეპარტამენტში

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

მადონა მეგრელიშვილი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი

რეცენზენტები: 1. **გურამ ლებანიძე**

ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი 10.02.07

2. **ნინო კირვალიძე**

ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი 10.02.04

დისერტაციის დაცვა შედგება აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო კომისიის სხდომაზე 2011 წლის 30 ივნისს საათზე. მისამართი: 4600, ქუთაისი, თამარ მეფის ქ. №59. კორპუსი 1, აუდიტორია №1114

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ბიბლიოთეკაში (4600, ქუთაისი, თამარ მეფის ქ. №59).

სადისერტაციო საბჭოს

სწავლული მდივანი

ფილოლოგიის დოქტორი,

ასოცირებული პროფესორი

ნ. ვახუაძე ნინო ფხაკაძე

ნაშრომის ზოგადი დახასიათება

წინამდებარე სადისერტაციო ნაშრომი ეძღვნება ენობრივი სისტემის ისეთ ორ ერთეულს შორის ურთიერთმიმართების დადგენას, როგორცაა, ერთის მხრივ, წინადადება, მეორეს მხრივ კი სამეტყველო-კომპოზიციური ფორმა. ამ ორ ერთეულს შორის მიმართება ლინგვოსემიოტიკური თვალსაზრისით დღემდე არ არის შესწავლილი. აქედან გამომდინარე სადისერტაციო ნაშრომის მიზანს წარმოადგენს ამ ორ ენობრივ ერთეულს - წინადადებასა და სამეტყველო-კომპოზიციურ ფორმას შორის მიმართების დადგენა იმ პარადიგმული სიტუაციის საფუძველზე, რომელიც აღინიშნება თანამედროვე ლინგვისტიკაში. ასევე კვლევის მიზანია ისეთი სინტაქსური კონცეფციის აგება, რომლის ფარგლებში სინთეზირებული იქნება წინადადებისა და სამეტყველო-კომპოზიციური ფორმის არსებული თეორიები. კვლევის ისტორიის ამ ორ სფეროს შორის შეუძლებელია არსებობდეს სიმეტრიული ურთიერთმიმართება: წინადადების კვლევა ხორციელდებოდა უკვე ანტიკურ ხანაში, სამეტყველო-კომპოზიციური ფორმის კვლევის პერიოდი კი მიეკუთვნება ლინგვისტიკის უახლეს ეტაპს.

უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვს წინადადების თანამედროვე კვლევის იმ ეტაპს, რომლის ფარგლებში წინადადებას - ისევე როგორც სიტყვას - მიენიჭა ნიშნის სტატუსი, მაგრამ ნიშნობრიობის ეს ექსპანსია არ შეჩერებულა წინადადების დონეზე - იგი გავრცელდა ტექსტზეც, და, შესაბამისად, სწორედ ტექსტს მიენიჭა პრიორიტეტულად სრული ნიშნის სტატუსი. სწორედ ლინგვოსემიოტიკის განვითარების ეტაპია ჩვენთვის რელევანტური შემდეგი მოსაზრების გამო: თუ სრულ ნიშნად მიიჩნევა ტექსტი და არა წინადადება, მაშინ თვით წინადადება უნდა იქნეს მიჩნეული ტექსტის ინტეგრანტად. მაგრამ არსებობს ტექსტთა ობიექტური იერარქია (მიკრო-, მაკრო- და მეგატექსტი) და მიკროდონე უნდა იყოს მიჩნეული ტექსტობრიობის იმ დონედ, რომლის გამოც ჩვენი საკვლევი პრობლემისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა სამეტყველო-კომპოზიციური თეორიის განვითარებამ. მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ არ დასმულა - ყო-